

Kasvun ja oppimisen lautakunta 07.02.2024 § 22

§ 22

Lahnuksen koulun tulevaisuus 1.8.2024 alkaen

Valmistelijat / lisätiedot:
Webb Jenny

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Perusopetuksen johtaja Nurmi Juha

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää, että

1
Lahnuksen koulun toiminta päättyy 31.7.2024 ja oppilaille osoitetaan koulupaikka Kalajärven koulusta tai tarvittaessa muista alueen kouluista.

2
Lahnuksen koulun johtokunta lakkaa 31.7.2024.

Käsittely

Puheenjohtaja Räf teki Kurrin, Vanhasen, Klingin, Wallsin, Koposen ja Kosken kannattamana asian pöydällepanoa seuraavin perusteluin:

"Lautakunta päättää, että asia jätetään pöydälle maaliskuun kokoukseen. Pöydällä olon aikana lautakunnalle valmistellaan selvitys Poke:n etenemisaikataulusta. Lautakunta edellyttää, että kaava-arkkitehti tulee esittelemään alueen kaavoitukselliset suunnitelmat ja tilatarpeet."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko pöydällepanoehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Valtuuston 19.10.2020 hyväksymässä Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi suuremmat kouluyksiköt ja perusopetuksen palveluverkon järjeistäminen. Tavoitteen saavuttamiseksi pienistä kouluyksiköistä luovutaan ja lähekkäin sijaitsevia yksiköitä yhdistetään mahdollisuuksien mukaan yhtenäisiksi peruskouluiksi. Näiden toimenpiteiden seurauksena

- oppilaat ohjautuvat kouluihin laajemmalla alueella vähentäen osaltaan segregatiota

- tilat ovat joustavammat pedagogisten ratkaisujen toteuttamiseen
- valinnaisainetarjonta on monipuolisempi
- mahdollisuudet oppilaiden tukemiseen eri lahjakkuusalueilla ovat paremmat
- oppilaiden hyvinvoinnin kannalta keskeisten opiskeluhoitopalveluiden saatavuus on parempi
- edellytykset oppilaan tarvitseman erityisen tuen tai vieraskielisyyteen liittyvän tuen järjestämiseen ovat paremmat
- vuokratulot ja toimintokustannukset oppilasta kohden ovat pienemmät.

Vuonna 2022 päivitetty Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelma määrittelee tavoitteeksi pienistä kouluyksiköistä luopumisen ja lähekkäin olevien ala- ja yläkoulujen yhdistämisen yhtenäisiksi peruskouluiksi. Tavoitteena on eheä kasvun ja oppimisen polku.

Väestöennuste ja kaavoituksen tilanne

Nykytilanne

Asukasmäärän kehittyminen tulevina vuosina Lahnuksen alueella:

Lahnuksen oppilaaksiottoalue koostuu pääosin tilastoalueista 722–724 (kartta oheismateriaalinen). Alueen ikäryhmät ovat pienentyneet merkittävästi viime vuosina erityisesti alle kouluikäisten ikäluokissa (väestöennuste 1 oheismateriaalinen).

Tilastoalueilla 722–724 ei ole käynnissä merkittäviä asuinrakentamisen hankkeita, eikä merkittävää toteutumaton kaavapotentiaalia. On siis hyvin epätodennäköistä, että perusopetusikäisten määrä kääntyisi kasvuun ilman uusia kaavahankkeita tai nykyisten vireillä olevien kaavahankkeiden edistymistä.

Kalajärven uudisrakennus:

Kalajärven uudisrakennus valmistuu keväällä 2024 ja on mitoitettu 600 oppilaan kouluksi. Koulu on suunniteltu riittävän väljästi siten, että tarvittaessa koulu voi joustaa muutaman opetusryhmän verran. Asukasennusteen perusteella Kalajärven koulu pystyy vastaanottamaan Kalajärven sekä Lahnuksen oppilaat. Asukasennuste perustuu tutkimustoimen 21–31 ennusteeseen, ja sitä on korjattu vuoden 2022 toteumalla.

(Lahnuksen ja Kalajärven perusopetusikäisten määrä 21–31 oheismateriaalina)

Lahnuksen koulu:

Lahnuksen koulun nykyisessä päärakennuksessa on tilat vajaalle yksisarjaiselle koululle. Siellä on neljä perusopetustilaa isoille ryhmille sekä kaksi pienempää tilaa. Koulussa on erikoisluokat tekniselle työlle sekä pieni liikuntasali, mutta ei muita aineopetukseen tarkoitettuja tiloja. Kouluun mahtuu noin 100 oppilasta.

Kalajärven ja Lahnuksen kehittyminen tulevaisuudessa:

Kalajärvelle on tehty kaavarunkoluonnos ja siellä on käynnissä asemakaavahankkeita. Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavan yhteydessä on tehtyjen väestöennusteiden sekä asemakaavaohjelmakohteiden mitoitusravion perusteella koko pientaloalueelle sijoittuu vuonna 2060 yhteensä arviolta 9300–12000 asukasta. Asukasmäärän sijoittuminen Kalajärven ja Lahnuksen alueille tarkentuu asemakaavoituksessa ja oletettavasti Lahnuksen tulee väljempää rakentamista siltä osin, kun sitä tulee. Kerros- ja rivitalot osoitettaneen pääosin Kalajärvelle.

Lahnuksen alueella on käynnissä asemakaavahankkeita: Ketunkorpi (1500 as), Velskola (200 as.), Korppi (100 as.) ja Rinnekoti (460 as.). Kaavat mahdollistavat pientaloalueiden täydennysrakentamisen. Kaavoitus on ollut kaikissa kohteissa pitkään vireillä, eikä ole tietoa kaavoituksen valmistumisesta tai toteutumisesta. Pientaloalueet toteutuvat myös usein väljempinä, kuin ennustettu asukasluku, joten tämän vuosikymmenen puolella ei asukasennusteiden eikä kaavatietojen valossa ole näkyvissä merkittävää oppilasmäärän kasvua Lahnuksen suunnalle, vaan uudet koululaiset voidaan vastaanottaa Kalajärven yhtenäisessä peruskoulussa.

(Oheismateriaalina Kalajärven ja Lahnuksen alueen kaavahankkeet)

Pitkän aikavälin suunnitelmissa on huomioitu Viiskorpi-Kalajärven kasvu siten, että uusia koulupaikkoja on suunniteltu nykyisten lisäksi Perusmäkeen ja myöhemmin Viiskorpeen, joihin varaudutaan kaavoittamalla alueelle koulutontit. Jos tulevana vuosikymmeninä Kalajärven kasvu ylittää nykyiset oppilasennusteet, voidaan Kalajärven koulua laajentaa, vaikka se ei nyt olekaan ajankohtaista.

Uusien koulujen sijainneissa on pyritty huomioimaan asukkaiden tarpeet. Lahnuksen koulu ei 100 oppilaan kouluna vaikuta uusien koulujen mitoitukseen eikä niiden aikatauluun, koska se ei joka tapauksessa pysty kokonsa eikä sijaintinsa perusteella vastaanottamaan Viiskorven eikä Kalajärven kasvua.

Lahnuksen koulun nykytila

Lahnuksen koulua koskevat vaihtoehdot

Suomenkielisen perusopetuksen tuloksikkö on tarkastellut Lahnuksen koulun osalta seuraavia vaihtoehtoja:

1. Lahnuksen koulun toiminta päättyy 31.7.2024 ja oppilaille osoitetaan koulupaikka Kalajärven koulusta tai tarvittaessa muista alueen kouluista.
2. Lahnuksen koulun toiminta jatkuu nykyisellään.

Päätösten vaikutuksista on laadittu Lapsivaikutusten arviointi (ns. Ennakkoarviointi). Lahnuksen koulun oppilaiden huoltajille, alueen asukkaille ja kunnan palveluita käyttäville tahoille on 10.1.2024 järjestetty asukastilaisuus. Myös Lahnuksen koulun johtokunnalle on järjestetty info- ja keskustelutilaisuus.

Tilaisuuksissa on esitelty tarkastelussa olleet vaihtoehdot ja varattu mahdollisuus ilmaista mielipiteensä.

Lahnuksen koulun ja Kalajärven koulun henkilökuntia, Lahnuksen koulun ja Kalajärven koulun johtokuntia, Lahnuksen koulun ja Kalajärven koulun oppilaskuntia sekä Espoon Nuorisovaltuustoa on pyydetty antamaan oma lausuntonsa.

Lapsivaikutusten arviointi, asukastilaisuudesta laadittu muistio ja asiassa toimitetut lausunnot ovat oheismateriaalina.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehto 1:

Lahnuksen koulun toiminta päättyy 31.7.2024 ja koulussa

opiskelevat oppilaat siirtyvät 1.8.2024 lukien Kalajärven kouluun tai muihin alueen kouluihin. Oppilaiden sijoittaminen Kalajärven kouluun ja suurempaan kouluyksikköön on perusteltua mm. seuraavista syistä:

- Kaverisuhteet säilyvät paremmin, kun kaikki yleisopetuksen oppilaat sijoitetaan samaan kouluun.

- Kaveripohja laajenee, kun oppilasmäärä on suurempi.

- Joustava ryhmittely ja erilaisten oppilaiden edun mukaisten pedagogisten ratkaisujen toteuttaminen helpottuu, kun koulussa toimii rinnakkaisluokkia.

- Mahdollisuus valinnaisuuteen ja A2-kielen ryhmän toteutumiseen, projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä paranee.

- Erityisluokilla ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opiskelevien oppilaiden mahdollisuus integroitua yleisopetuksen opetusryhmiin omien edellytystensä mukaisesti paranee, kun koulussa on rinnakkaisluokkia.

- Oppilaiden hyvinvoinnin kannalta keskeisten opiskeluhoitopalveluiden saatavuus paranee.

- Oppilaiden hyvinvointia ja oppimista edistäviä yhteisöllisen työn koordinointi- ja suunnittelukokouksia on saatavissa helpommin ja tehokkaammin.

- Tiloja ja opetusresursseja voidaan hyödyntää suuressa kouluyksikössä joustavammin ja tarkoituksenmukaisemmin kokonaisuuden tasolla.

- Monipuolisten palvelukokonaisuuksien muodostaminen oppilaiden hyvinvoinnin, yhteisöjen syntyminen ja yhteistoimintamahdollisuuksien sekä vapaa-ajan arjen tukemiseksi helpottuu.

- Oppilaiden koulupolku on ennustettava, koska oppilaiden ei tarvitse erikseen hakea alakoulusta yläkouluun opiskellessaan yhtenäisessä peruskoulussa. Erilaisiin painotuksiin 3. ja 7. luokalle hakeminen tapahtuu sen sijaan, kuten ennenkin.

Jos Lahnuksen koulussa olisi erityisluokilla opiskelevia oppilaita, heille osoitettaisiin koulupaikat oppilaskohtaisten erityisen tuen tarkistamispäätösten yhteydessä.

Jos Lahnuksen koulussa olisi perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opiskelevia oppilaita, heille osoitettaisiin koulupaikat oppilaskohtaisen tarkastelun perusteella.

Espoon kouluverkko harventuu ja joidenkin oppilaiden koulumatkat voivat pidentyä hieman. Palvelut säilyvät kuitenkin saatavilla omalla oppilasalueella. Oppilaiden oikeus lähikouluun ja koulunkäynnissä tarvitsemaansa tukeen toteutuu edelleen.

Lahnuksen koulun toiminnan päätyminen on opetuksen järjestämisen, johtamisen ja resurssien näkökulmasta perusteltua sekä valtuuston 8.12.2021 hyväksymän talousarvion ja siihen sisältyvän investointiohjelman mukainen. Ratkaisu edistää osaltaan valtuuston 19.10.2020 hyväksymässä ja vuonna 2022 tarkennetussa Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista ja huomioi alueen varhaiskasvatuksen tilatarpeet.

Keskeiset vaikutukset

Oppilaat

Lahnuksen koulussa lukuvuonna 2023–2024 yleisopetuksessa opiskeleville oppilaille osoitetaan lähikouluksi 1.8.2024 lukien Kalajärven koulu. Lähikoulun osoittamisessa ei sovelleta perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevissa linjauksissa määriteltyjä etusijaperusteita (terveydentilaan liittyvä tai muu erityinen syy, sisarus, koulumatka, lähikoulutoive). Kalajärven kouluun sijoittuminen ei vaikuta oppilaiden oikeuteen saada tarvittaessa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea eikä koulussa tarjottaviin tukitoimiin.

Tässä vaihtoehdossa Lahnuksen koulussa toissijaisella oppilaaksiottopäätöksellä opiskeleville oppilaille toissijainen päätös siirtyisi Kalajärven koululle. Näillä oppilailla on toki myös mahdollisuus siirtyä lähikoulunsa oppilaiksi.

Jos Lahnuksen koulussa olisi erityisluokilla tai valmistavalla luokalla opiskelevia oppilaita (heitä ei ole), heille osoitettaisiin koulupaikat oppilaskohtaisten erityisen tuen tarkistamispäätösten yhteydessä. Oppilaita ja heidän huoltajiaan kuultaisiin ennen päätösten tekemistä.

Lahnuksen koulussa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 2023–2024 opiskeleville oppilaille osoitettaisiin koulupaikat oppilaskohtaisen tarkastelun perusteella. Alueella asuville koulutulokkaille osoitetaan lähikoulut Keski- ja Pohjois-Espoon oppilasalueen sisällä perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevien linjausten ja niissä ilmoitettujen etusijaperusteiden mukaisesti. Monikieliset oppilaat jakautuvat tasaisemmin alueen eri kouluihin.

Koulumatkaetuutta ja tukipalveluita koskevat päätökset tehdään samoin perustein, kuin ennenkin.

Henkilöstö

Lahnuksen koulun toiminnan päätyminen ei vaikuta vakituiseen henkilöstön palvelussuhteisiin, mutta sijoituskoulu muuttuu. Vakinaiselle henkilöstölle annetaan tietoa muissa kouluissa avoinna olevista vastaavista vakinaisista tehtävistä ja henkilöstö voi esittää näiden puitteissa toiveen

sijoituskoulusta. Myös ao. koulujen rehtorit antavat näkemyksensä sijoitettavan henkilöstön osaamisprofiili huomioiden.

Henkilöstölle on 31.1.2024 järjestetty yhteistoimintalain mukainen työpaikkakokous ja viranhaltijoille kuuleminen.

Johtaminen

Lahnuksen koulun henkilöstön sijoituessa suurempaan kouluyksikköön, pedagoginen johtaminen vahvistuu ja vuoropuhelu oppilaiden, henkilöstön ja huoltajien kanssa lisääntyy.

Tilat ja puitteet

Kalajärven koulun tilat ovat terveelliset, turvalliset ja esteettömät sekä mahdollistavat uusien opetusmenetelmien ja laitteiden monipuolisen käytön kaikissa oppiaineissa.

Opiskeluhoiltopalvelut

Opiskeluhoiltopalveluiden saatavuus paranee palveluiden ollessa saatavilla viikoittain useampana päivänä.

Opiskeluhoiltohenkilöstön läsnäolo, mahdollisuus yhteisölliseen työhön ja prosessiluonteiseen konsultaatioon edistävät koulun toiminnan ja opetuksen kehittämiseen asetettujen tavoitteiden saavuttamista (esim. oppimistulokset, hyvinvointi, syrjäytymisen ehkäisy, monikulttuuristen oppilaiden oppiminen).

Kustannukset

Lahnuksen koulun toiminnan päätyemisestä on saatavissa nettosäästöä yhteensä 368 735 euroa / vuosi.

Koulumatkoista ei synny merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia, sillä oppilaat kulkevat maantieteellisesti lähellä sijaitsevaan Kalajärven kouluun pääasiassa kävellen tai pyöräillen. Jos Lahnuksen koulun oppilaat siirtyisivät Kalajärven koulun oppilaiksi, kahdella oppilaalla tulisi tarve matkakorttiin, verrattuna tilanteeseen tähän mennessä.

Vaihtoehto 2:

Keskeiset vaikutukset

Oppilaat

Lahnuksen koulun toiminta jatkuu nykyisellään. Opetuksen järjestäminen ja palveluiden saatavuus, kuten tähänkin asti. Koulun vahva identiteetti ja omaleimaisuus säilyvät. Monet Lahnuksen koulun oppilaista ja kokonaisuudessaan koulun oppilaskunta sekä kokonaisuudessaan johtokunnan jäsenet ja vanhempainyhdistyksen jäsenet sekä lukuisat muut kuntalaiset (koulun vanhempainyhdistys toimitti lausuntonsa liitteenä adressin koulun säilyttämisen puolesta. Adressin olivat allekirjoittaneet 750 ihmistä.) vetoavat juuri edellä mainittuun seikkaan.

Pienessä koulussa opiskelu voi tuntua joistakin oppilaista hallittavammalta. Myös henkilöstön oppilaantuntemus on vahvempaa pienessä koulussa,

mihin myös Lahnuksen koulun henkilöstö, koulun johtokunta, oppilaskunta ja vanhempainyhdistys viittaa lausunnossaan.

Lahnuksen kouluun osoitetaan uusia oppilaita niiltä maantieteellisiltä alueilta, joista aiemminkin. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaaksioton asiantuntijoiden mukaan koulun oppilaaksiottoaluetta ei voi laajentaa, jotta oppilasmäärä kasvaisi, koska koulun eteläpuolella on Pakankylän koulun oppilaaksiottoalue ja naapurissa on Kalajärven koulun oppilaaksiottoalue sekä erityisoppilaiden koulu Rinnekodin koulu.

Oppilasmääräennusteiden mukaan koulun oppilasmäärä tulee pienenemään noin 50:n oppilaaseen. Tämä tarkoittaa yhdysluokkaopetuksen lisääntymistä, kun oppilasmäärä pienenee. Lukuvuonna 24–25, tämä tarkoittaisi ryhmiä 1-2A, 3-4A, ja 5-6A.

Oppilailla ei ole ennalta määriteltä koulupolkua alakoulusta yläkouluun. Oppilaat hakevat yläkouluun, kuten tähänkin asti. Lähikouluksi osoitetaan voimassa olevien linjausten mukaisesti jokin Keski- ja Pohjois-Espoon oppilasalueen kouluista. Erilaisiin painotuksiin 3. ja 7. luokalle hakeminen ja valitseminen tapahtuu, kuten ennenkin.

Iltapäivätoimintaa ja koulumatkaetuutta koskevat päätökset tehdään samoin perustein, kuin ennenkin.

Oppilaiden koulumatkat pysyvät samana. Koulumatkaetus on 22 oppilaalla 80 oppilaasta.

Väestöennusteen ja alueella nyt asuvien alle kouluikäisten lasten määrän perusteella ikäluokkien koot ovat pienenemässä.

Henkilöstö

Vakinaisen henkilöstön sijoituskoulu ei muutu. Resurssit ja palveluiden saatavuus, kuten tähän asti.

Johtaminen

Koulun johtaminen rehtorin alaisuudessa edellyttäisi kuitenkin, että koulussa on yli 230 oppilasta. Lisäksi OVTES:n mukaan rehtorin palkkauksessa alin mahdollinen palkkaperusteryhmä on 12 eli 12 päätoimista opettajaa.

Koulunjohtajalla on virkaehtosopimuksen mukaan resurssia 3 tuntia viikossa johtaa koulua, kun oppilasmäärä pienenee. Tästä myös Lahnuksen koulun henkilöstö kantaa huolta lausunnossaan.

Tilat ja puitteet

Oppilasmäärän pienentyessä vuosittain tilojen epätarkoituksenmukainen käyttö synnyttää taloudellista hukkaa. Myös oppilaskohtaiset kustannukset tulevat nousemaan. Kohteessa on öljylämmitys, joka pitäisi lähivuosina luopua ja korvata se muulla lämmitysjärjestelmällä. Lisäksi päärakennuksen alakerrassa osa henkilöstöstä oireilee ja on joutunut vähentämään työskentelyään ko. tiloissa.

Opiskeluhuoltopalvelut

Nykyisillä oppilasmäärillä Lahnuksen koulussa laaja-alaisen erityisopettajan laskennallinen resurssi on 0,5 päivää/ viikko. Koululla oma erityisopettaja, joka toimii myös resurssiopettajana. Ela-resurssi ollut n. 16 h/vko.

Kuraattoripalveluiden laskennallinen resurssi on 2 päivää/viikko. Palvelua on saatavilla tällä hetkellä kerran viikossa maanantaisin, tosin ei kokonaista päivää.

Psykologipalveluiden laskennallinen resurssi on 0,5 päivää/viikko. Koulupsykologipalvelut ovat keskitetyt.

Terveystenhoitajan palvelua on saatavilla tällä hetkellä 1 päivää viikossa keskiviikkoisin.

Tammikuun lopussa 2024 päivittyneen tilanteen mukaan Lahnuksen koulun johtaja tekee uuden tarkastuspyynnön koulun kellarikerroksessa olevasta opiskeluhuollon tilasta. Tilaa tutkittiin syksyllä ja siihen tehtiin syyslomalla pintaremonttia, jonka tarkoitus oli korjata tilan sisäilman laatua. Korjauksesta alkoi puolen vuoden seuranta-aika, joka on yhä käynnissä ja asiaa selvitetään tarkemmin.

Tilojen huono sisäilma on johtanut siihen, että opiskeluhuollon henkilöstöä on joutunut työskentelemään muilla kouluilla, jolloin heidän palveluaan ei ole ollut saatavilla Lahnuksen koululla.

Kustannukset

Koulun oppilaskohtaiset kustannukset ovat keskimääräisiä oppilaskohtaisia kustannuksia (9 883 euroa / vuosi) huomattavasti korkeammat, eli 10 686 €/oppilas/vuosi.

Esitetyt näkemykset ja mielipiteet kummastakin vaihtoehdosta

Oppilaat asukastilaisuudessa

Asukastilaisuudessa oli paikalla myös paljon Lahnuksen koulun oppilaita. Mielenosoituksessa, videoesityksissä ja koulun oppilailta kerätyissä kannanotoissa välittyi käsitys, että Lahnuksen koulun oppilaat eivät haluaisi, että koulun toiminta lakkaisi.

Asukastilaisuus yleisesti

Asukastilaisuudesta laadittu muistio on oheismateriaalina. Asukastilaisuudessa ilmaistujen kannanottojen mukaan Lahnuksen koulun huoltajat, oppilaat ja kuntalaiset eivät haluaisi, että Lahnuksen koulun toiminta lakkaisi.

Johtokunnat

Lahnuksen koulun ja Kalajärven koulun johtokunnille on varattu tilaisuus esittää mielipiteensä Lahnuksen koulun toiminnan päättymistä koskevasta ehdotuksesta.

Lahnuksen koulun johtokunta

Lahnuksen koulun johtokunta vastustaa koulun lakkauttamista koulun toimintaan, lapsen etuun ja taloudellisen vaikutusten perusteella. Heidän

lausunnossaan esitettyihin väitteisiin ja kysymyksiin vastataan alla vastineissa yksityiskohtaisesti.

Kalajärven koulun johtokunta

Kalajärven koulun johtokunta kannattaa Lahnuksen koulun oppilaiden siirtymistä Kalajärven kouluun. He perustelevat kantaansa kaverien määrällä, monipuolisilla opetusmenetelmillä ja lisäresurssilla liittyvillä seikoilla. Lisäksi he toteavat: "Lahnuksen koulu on nykyisellään pieni ja tiivis yhteisö. Ymmärrämme hyvin myös sen, että se halutaan säilyttää sellaisena. Väestöennusteen mukaan Espoo kasvaa voimakkaasti koko ajan ja painetta kasvuun on myös Kalajärven alueella. Jos Kalajärven koulun oppilasmäärä ylittää sille suunnitellun määrän, voiko tulla tilanne, jossa alueelle tarvitaan kuitenkin toinen koulu?"

Mikäli Lahnuksen koulu lakkautetaan, Kalajärven koulu kokonaisuudessaan tekee parhaansa, jotta jokainen kokee koulun omakseen."

Muut alueen kuntalaiset ovat voineet antaa halutessaan oman lausuntonsa – lausunnot toimitettiin Lahnuksen koulun vanhempainyhdistykseltä, joka myös toimitti koulun säilyttämisen puolesta tehdyn adressin, jonka oli allekirjoittanut 750 ihmistä. Myös Lahnuksen-Takkulan omakotitaloyhdistys ry toimitti lausuntonsa määrääjässä.

Lausunnot ovat oheismateriaalina ja niissä esitettyihin väitteisiin ja kysymyksiin vastataan alempana.

Henkilöstö

Lahnuksen ja Kalajärven koulujen henkilöstölle on varattu tilaisuus esittää mielipiteensä Lahnuksen koulun toiminnan päättymistä koskevasta ehdotuksesta ja mahdollisuus antaa oma lausuntonsa.

Lahnuksen koulun henkilöstö:

He eivät ota kantaa kummankaan ehdotuksen puolesta. He kuitenkin poimivat joitakin hyviä ja huonoja puolia koulun toiminnasta sekä toiminnan päättymisestä. Henkilöstö toteaa, että myös pienillä kouluilla tulisi olla paikkansa Espoon kaupungin monimuotoisessa kouluverkossa. Pienessä koulussa lapset tulevat näkyviin. Jokainen henkilökuntaan kuuluva tuntee kaikki koulun oppilaat. Tätä oppilaantuntemusta voi hyödyntää monissa arjen tilanteissa. Pienen koulun henkilökunnan oppilaantuntemus on hyvä lähtökohta myös tuen antamiselle. Moni tukea tarvitseva oppilas hyötyy rauhallisesta, luonnonläheisestä oppimisympäristöstä, jossa ei tarvitse opiskella ison väkijoukon keskellä.

Toisaalta he myös tiedostavat, että koulun pienuus vaikuttaa käytettävissä oleviin resursseihin ja aiheuttaa siten myös haasteita. Pienen koulun mahdollisuudet ajan tasalla olevien oppikirjojen ja sähköisten materiaalien hankintaan ovat pysyvästi isoja kouluja heikommat, koska koulu saa rahoituksensa oppilasmäärän perusteella.

Mikäli Lahnuksen koulun oppilasmäärä entisestään laskee, he kantavat huolta oppimateriaalien ja sitä kautta opetuksen laadun puolesta. Oppilasmäärän lasku pienentää myös johtamisen resurssia ilman että hallinnollisen työn määrä juurikaan vähenee. Jos Lahnuksen koulun

toiminta jatkuu, johtajaopettajan on todennäköisesti toimittava jatkossa myös yhdysluokan opettajana. Tästä roolista käsin osallistuminen suomenkielisen perusopetuksen tulosityksikön edellyttämiin rehtorikokouksiin ja –koulutuksiin olisi erittäin hankalaa.

Henkilöstö onkin huolissaan koulunjohtajan työmäärästä ja mahdollisista rekrytoinnin haasteista ko. toimenkuvalla. Myös luokanopettajien ja erityisopettajan opetusvelvollisuustuntien täyttyminen sekä koulunkäynninohjaajan riittävän tuntimäärän toteutuminen aiheuttaa huolta.

Lahnuksen koulun henkilöstö toivoo pikaista päätöstä koulun tulevaisuudesta.

Lisäksi osalla koulun henkilökunnasta on ollut Lahnuksen koulun 0-kerroksen työskentelytiloissa sisäilmaan liittyvää oireilua. Mikäli koulun toiminta jatkuu, on koulun tilojen kunto kartoitettava huolellisesti ja tehtävä tarvittavat kunnostustoimet, joilla varmistetaan tilojen ja erityisesti sisäilman terveellisyys kaikille koulun käyttäjille.

Kalajärven koulun henkilöstö:

Alakoulun puolella koulujen yhdistäminen toisi suuremman oppilasmäärän myötä lisää resurssia, joka mahdollistaisi paremmin esimerkiksi A2-kielen, valinnaisaineiden ja erityisen tuen kohdentamisen ja tarjoamisen oppilaille. Resurssin jakaminen olisi joustavampaa ja helpommin kohdennettavissa oppilasmäärän ja tarpeen mukaisesti.

Yläkoulun osalta koetaan positiivisena se, että yläkoulun alkaessa oppilaat olisivat jo ennestään tuttuja ja yhtenäisyyden tunne olisi vahvempaa. Myös yhteinen koulupolku lisäisi oppilastuntemusta, koska oppilaat tunnettaisiin jo 1. luokalta lähtien.

Yhteenkuuluvuuden tunnetta etenkin yläkoulussa olisi helpompi rakentaa, koska oppilaat ovat olleet jo alakoulussa yhdessä, ei olisi ”meitä” ja ”teitä” vaan yhdessä ”me”. Myös yläkoulun ryhmäjakojen tekeminen helpottuisi vankemman oppilaantuntemuksen myötä.

Lahnuksen koulussa on toiminut erittäin aktiivinen vanhempainyhdistys. Koulujen yhdistyessä Kalajärven koulun vanhempainyhdistys voisi saada lisää aktiivisia jäseniä ja sitä kautta entistä vahvemmin koko koulua, kylää ja aluetta vahvistavan vanhempainyhdistyksen.

Kaiken kaikkiaan Kalajärven koulun opettajakunta näkee mahdollisen yhdistämisen myönteisesti. Muutos merkitsisi Kalajärven koululle selvästi enemmän mahdollisuuksia kuin haasteita.

Kalajärven koulun henkilöstö haluaa osoittaa ymmärrystään Lahnuksen kouluyhteisölle tässä tilanteessa. Jos Lahnuksen koulu liitetään Kalajärven kouluun 1.8.2024 alkaen, Kalajärven koulun henkilöstö tekee kaikkensa koulujen toimintakulttuurien yhteen sulauttamiseksi niin, että jokainen koulussa työskentelevä lapsi, nuori tai aikuinen kokee olevansa oikeassa paikassa.

Oppilaskunnat

Lahnuksen ja Kalajärven koulujen oppilaskunnille on varattu tilaisuus esittää mielipiteensä Lahnuksen koulun toiminnan päättymistä koskevasta ehdotuksesta ja mahdollisuus antaa oma lausuntonsa.

Lahnuksen koulun oppilaskunnan lausunto:

Lahnuksen koulun oppilaskunta vastustaa lausunnossaan koulun lakkauttamista: "Lahnuksen koulun oppilaskunta vastustaa koulun lakkauttamista. Suurimmalle osalle Lahnuksen oppilaista Lahnuksen koulu on lähempänä kotia kuin Kalajärven koulu. Jos oppilaat joutuvat tulemaan kouluun kauempaa, koulutaksien ja bussien tarve lisääntyy. Koululla hyvät opetustilat ja opetusvälineet. Isolla välituntipihalla on kiva leikkiä, metsäänkin saa mennä.

Lahnuksen koulu on Espoon vanhin koulu. Sitä ei saa lakkauttaa!"

Kalajärven koulun oppilaskunnan lausunto:

Kalajärven koulun oppilaskunnan hallitus suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti mahdolliseen Kalajärven ja Lahnuksen koulujen yhdistämiseen.

Heidän näkemyksensä mukaan Kalajärven uudessa koulurakennuksessa olisi sekä nykyaikaisemmat tilat että resurssit opetuksen järjestämiseen kuin Lahnuksen koulussa. Positiivista olisi oppilaskunnan hallituksen mielestä myös mahdollisuus saada enemmän uusia kavereita. Yläkoululaisten näkökulmasta muutos nykyiseen ei olisi kuitenkaan merkittävä, koska suurin osa Lahnuksen koulun oppilaista on tähänkin asti jatkanut yläkouluun Kalajärvelle.

Oppilaskunnan hallitus kuitenkin tiedostaa, että mahdollinen muutos ei Lahnuksen koulun oppilaiden näkökulmasta olisi täysin mutkatonta: lahnuslaisten koulumatka pitenisi, minkä lisäksi varsinkin jo peruskoulunsa aloittaneiden oppilaiden ryhmäytymiseen uusissa luokissa tulisi panostaa. Kalajärven koulun oppilaskunta on hieman huolissaan mahdollisesti kasvavien ryhmien mahtumisesta ja työrauhasta, jos Lahnuksen koulun oppilaat siirtyvät Kalajärven kouluun.

Kaikesta huolimatta Kalajärven koulun oppilaskunta toivottaa uudet oppilaat tervetulleeksi, jos koulujen yhdistämiseen päädytään.

Espoon Nuorisovaltuusto

Espoon nuorisovaltuustolle on varattu tilaisuus esittää mielipiteensä Lahnuksen koulun toiminnan päättymistä koskevasta ehdotuksesta ja mahdollisuus antaa oma lausuntonsa. Tosin kaupungin vuonna 2023 päättyvä Nuorisovaltuusto antoi lausuntonsa etuajassa ennen asukasinfon tietoja, koska uusi, vuonna 2024 aloittava Nuorisovaltuusto pitäisi ensimmäisen kokouksensa vasta 31.1.2024, mikä on lausuntojen palauttamisen määräpäivän jälkeen. Heidän mielestään se, että Espoon kaupungin Kasvun ja oppimisen lautakunnan kokousajat ja päätöksentekovalmistelu eivät asetu kaupungin nuorisovaltuuston aikatauluihin on kestäväntöntä ja holtitonta päätöksentekoa.

Espoon Nuorisovaltuusto vastustaa Lahnuksen koulun lakkauttamista lausunnossaan. Heidän mielestään Lahnuksen koulussa voidaan toteuttaa lapsilähtöistä pedagogiikka ja kestävyyskasvatusta. Heidän käsityksensä mukaan oppilaille voidaan tarjota paremmin yksilöllistä tukea pienessä koulussa kuten Lahnus verrattuna suurempaan kouluun.

He myös väittävät lausunnossaan, että alueelle tullaan lähitulevaisuudessa rakentamaan paljon asuintaloja, asukkaiden määrä tulee kasvamaan rajusti ja lapsiperheitä pitäisi tulla paljon lisää. Lahnuksen koulun johtokunta, vanhempainyhdistys sekä Lahnuksen-Takkulan omakotitaloyhdistys vetoavat samoihin väitteisiin. Näissä lausunnoissa esitettyihin väitteisiin ja kysymyksiin vastataan vastineissa alempana.

Heidän mukaansa Lahnuksen koulu on myös alueen ainoa koulu, johon oppilailla on maltillinen matka. Tämän käsityksen valossa heidän mielestään koulua on turha sulkea.

Nuorisovaltuuston mielestä Lahnuksen koulun sulkeminen sotisi Espoo-tarinassa mainittuja arvoja (asukas- ja asiakaslähtöinen kaupunki, vastuullinen edelläkävijä ja oikeudenmukaisuus) vastaan eikä ole siksi perusteltua.

Vastineet lausunnoissa esitettyihin seikkoihin

Vastineet Lahnuksen koulun vanhempainyhdistyksen väitteisiin ja kysymyksiin:

Vanhempainyhdistyksen vastineesta:

1. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma (2021–2025)

Espoon kaupunki esitteli Lahnuksen kouluun liittyvää taloutta, ja yhtenä lakkautuksen perusteluna olivat syntyvät säästöt. Vanhempainyhdistyksen mielestä koulun lakkautuksella säästöjä ei synny esitetysti. Sen sijaan lakkautuksesta syntyy lyhyen ja pitkän aikavälin kustannuksia.

Perustelemme asiaa seuraavasti (kohdat A-C).

A. Kaupungin esitys: Oppilaskohtaiset kustannukset/vuosi (vuosi 2022): Kaikki kustannukset suomenkielinen opetus: Espoon keskiarvo 9 883 euroa; Lahnuksen koulun oppilas 10 686 euroa

Kaupungin esityksessä ei olekaan otettu kantaa paljonko oppilaskohtainen kustannus olisi Kalajärven koulussa. Kalajärven uusi koulurakennus todennäköisesti nostaa oppilaskohtaisia kustannuksia esitettyä korkeammalle.

Myös Lahnuksen koulun johtokunta viittaa tähän: "Onko olemassa laskelmia siitä, mikä on yhden Lahnuksen koulun oppilaan vuosikustannus Kalajärven koulussa? Esitetyissä laskelmissa Lahnuksen koulun oppilaan kustannus on suurempi kuin Espoon keskiarvo. Kalajärven koululle sijoitetun oppilaan kustannus olisi oletettavasti tätäkin suurempi."

Vastine: Toistaiseksi Kalajärven koululla oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet 8675,90 euroa / vuosi (vuonna 2023, luku voi vielä tarkentua). Ei ole vielä tiedossa, kuinka helmikuussa 2024 käyttöön otettava uusi koulurakennus vaikuttaisi oppilaskohtaisiin kustannuksiin. Lahnuksen koulun oppilaskohtaisiin kustannuksiin verrattuna toistaiseksi Kalajärven oppilaskohtaiset kustannukset ovat olleet aika tarkalleen 2 000 euroa vuodessa edullisemmat per oppilas. Ei siis kalliimpi kuin Lahnuksen koulussa. Yksi suurimmista tekijöistä selittämässä kustannuseroa ovat juuri todella pienet oppilasryhmät Lahnuksen koulussa ja oppilasmäärien suhde opetushenkilöstön palkkakuluihin.

Vuokrakustannusten osalta minkään koulun vuokrakustannus ei riipu koulun oppilasmäärästä. Tilojen alhainen käyttöaste johtaa oppilaskohtaisen vuokrakustannuksen kasvamiseen.

B. Kaupungin esitys: Henkilöstökulut yhteensä 306 674 euroa/vuosi.

Vanhempainyhdistyksen vastine: Kaupungin esityksen mukaan henkilöstölle on luvattu jatkossa töitä Espoon koulutoimen piirissä, mikä johtaa siihen, että henkilöstökulut pysyvät Espoossa entisellään eli säästöä ei synny.

Vastine: Kaupunki ei hae säästöä henkilöstökustannuksista, kuten on todettu myös asukastilaisuudessa ja henkilöstötilaisuudessa.

C. Kaupungin esitys: Lahnuksen koulun vuokrakustannukset 338 735 euroa/vuosi ja ylläpitokustannusten osalta noin 30 000 euroa/vuosi, yhteensä 368 735 euroa/vuosi.

Vanhempainyhdistyksen vastine: Rakennus on Espoon kaupungin omistama ja kokonaan maksettu. Espoon kaupungin liikelaitos vuokraa sitä Espoon koulutoimelle. Kaupunki toisin sanoen maksaa itse itselleen vuokratuloja, eikä minkäänlaista säästöä Espoon talouden tasolla synny. Säästö näkyy ainoastaan kirjauksena yhden yksikön budjetissa - saamatta jäänyt vuokratulo tappiona toisessa. Olisi myös tärkeää saada selvyys siihen, mistä vuokrakustannus syntyy. Kunnilla on tapana tasata koulujen vuokramenoja kaikkien koulujen kesken. Tässä yhteydessä on selvitettävä, ovatko Lahnuksen koulun vuokrakustannukset todellisia, vai koostuvat ne osin muiden koulujen tasatuista kustannuksista? Koulurakennus ei lisäksi koulun lakkauttamisenkaan jälkeen katoa mihinkään, vaan ylläpitokuluja olisi senkin jälkeen. Isomman koulurakennuksen kunto on todettu sisäilmaltaan (ei sisäilmaan liittyviä yhteydenottoja Espoon kaupungille, koulunjohtajalle tai vanhempainyhdistykselle) moitteettomaksi, mutta on huomioitava, että kiinteistöstä on kuitenkin pidettävä huolta.

Myös Lahnuksen koulun johtokunta viittaa tähän: "Yhtenä koulun lakkauttamista tukevista seikoista on esitetty koulusta luopumisesta syntyvää säästöä. Lahnuksen koulun johtokunta ei pidä riittävänä esitettyä selvitystä koulun lakkautuksen kokonaistaloudellisista vaikutuksista. TAKE-ohjelma koskee koko Espoon taloutta. Selvittämättä on jäänyt, mikä koulusta luopumisen kokonaistaloudellinen vaikutus olisi Espoon taloudelle. Espoo omistaa koulurakennuksen, jota kaupungin liikelaitos vuokraa toiselle kaupungin yksikölle. Opetustoimen säästönä kuvattu vuosittainen vuokrasumma näkyy kirjanpidossa vastaavasti kiinteistöä hallitsevan liikelaitoksen saamatta jääneenä vuokratulona. Myöskään koulurakennuksen ylläpitokustannukset eivät katoa mihinkään. Kaupungin sisällä koulun lakkauttamisesta ei toisin sanoen synny minkäänlaista säästöä. Koulun lakkauttamisesta syntyvä väitetty säästö Espoon kaupungille tulee selvittää ja esittää ymmärrettävällä tavalla.

Vastine:

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelmassa säästötavoitteet on jyvitetty erikseen jokaiselle tulosityksikölle. Mikäli suomenkielinen perusopetus ei säästä Lahnuksen koulun sisäisestä vuokrakustannuksesta, sen tulee etsiä säästökohde jostakin muualta, kuten henkilöstömäärän vähentämisestä.

Mikäli Lahnuksen koulun lakkauttamiseen päädyttäisiin, suomenkielinen perusopetus luopuisi tilojen käytöstä. Tämän jälkeen Tilapalvelut-liikelaitoksen johdolla tiloille etsitään muuta käyttötarkoitusta tai se myydään. Huonokuntoisissa kohteissa myös purkaminen on mahdollinen.

Vanhempainyhdistys jatkaa:

Koulun vuokratuloilla katetaan myös paljon muuta alueen elinvoimaisuuteen liittyvää toimintaa kuin pelkkä perusopetus. Kiinteistö on ollut jatkuvasti myös muussa kuin koulun käytössä ja koulussa on järjestetty vuosien varrella runsaasti kerho- ja harrastustoimintaa (mm. tiede-, puutyö-, askartelu-, keppihevos-, luonto-, liikunta- ja WAU-kerhot, sählyä ja ryhmäliikuntaa) sekä useita erilaisia tapahtumia. Kiinteistöön kuuluvat ulkoalueet (urheilukenttä, talvella luistelujää) ovatkin nekin merkittävä osa alueen palveluita.

On lisäksi huomioitava, että koulun tiloja käyttävät Rödskog skolanin oppilaat (liikunta- ja käsityötunnit järjestetään Lahnuksen koululla). Koulun lakkauttaminen vaikuttaisi siten negatiivisesti myös heidän toimintaansa.

Säästöä vuokratukustannuksista ei siis synny, mutta alueen harrastustoiminta kärsii.

Vastine: Kalajärven koulun uudisrakennuksen valmistuessa alueen harrastusmahdollisuudet paranevat, koska koululle tulee hankesuunnitelman kolmannessa vaiheessa suuri liikuntasali, monipuoliset urheilukentät (hiekkatekonurmi ja jäädytettävä talvijää), minkä lisäksi Kalajärven koulu tarjoaa laajat kuntalaiskäytön mahdollisuudet, mukaan lukien nuorisotilan.

Tähän asti Rödskog skolanille on Lahnuksen koululta varattu 2 tuntia viikossa teknisen työn luokasta ja 5 tuntia viikosta liikuntasalista. Alueen muista kouluista järjestyy vastaavaa käyttöä.

2. Koulumatkat

Koulumatkan vaarallisuuden takia kaikki koulun oppilaat tarvitsisivat koulukuljetuksen joko matkakortin tai tilauskuljetuksen muodossa (kts. liite 1).

Vastine: Vanhempainyhdistyksen väitteet koulumatkaetuuden kustannuksista eivät pidä paikkaansa. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaaksioton asiantuntijoiden tarkka selvennys asiaan on sisällytetty lapsivaikutusten arviointiin.

Mikäli Lahnuksen koulun oppilaat siirtyisivät Kalajärven koululle, tilanne olisi se, että matkakorttioppilaita olisi 2 lisää. Kustannus on siis 574 euroa / vuodessa lisää. Yksi perusteista, joilla koulumatkaetus voidaan myöntää, on turvaton koulumatka. Espoon kaupunkitekniikan keskus antaa liikenneturvallisuuslausunnot.

Ilmastovaikutukset

Koulukuljetukset aiheuttavat ilmastovaikutuksia. Esityksessä koulukuljetusten ilmastovaikutuksia ei ole arvioitu (mm. Ilmastovaikutusten arviointityökalujen opas kuntien suunnittelijoille, 2023). Lisäksi tämä vaikuttaa lasten ympäristövastuulliseen kasvatukseen, joten koulukuljetuksia on syytä tarkastella kriittisesti.

Vastine

Ilmastovaikutukset eivät merkittävästi kasva tilanteessa, jossa kaksi oppilasta nykyistä enemmän saa matkakortin koulumatkoja varten.

Koulumatkaliikunta

Koulumatkoista ei ole tehty vaikutusarvioinnissa vaadittavaa liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointia (LIVA, mm. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja: 2022:24). Valmistelu on tältä osin ollut puutteellista.

Myös Lahnuksen koulun johtokunta viittaa tähän: "Vaikutusarviointiin tulee sisällyttää liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi (LIVA). Myös koulukuljetusten taloudelliset vaikutukset sekä ilmastovaikutukset täytyy selvittää."

Vastine: Puolella oppilaista lyhenisi koulumatka, jos Lahnuksen koulu lakkautettaisiin ja opetus järjestyisi Kalajärven koululla. Vastaavasti puolella oppilaista koulumatka jonkin verran pitenis nykyisestä. Tällä ei ole merkittäviä vaikutuksia.

3. Lahnuksen koulun tilojen kunto

Kaupungin esitys: Kohde vaatii lämmitysjärjestelmän vaihdoksen kuluvan vuosikymmenen aikana, kunnossapidon vuosiohjelmassa 2024 ei tätä työtä ole sisällytetty.

Vanhempainyhdistyksen vastine: Koulun lämmityskattila on uusittu vuonna 2018, jotta liittäminen maalämpöjärjestelmään on mahdollista tulevaisuudessa. Vaihtotarve ei siten ole akuutti, ja vanhalla järjestelmällä pärjätään ainakin kuluvan vuosikymmenen loppuun, kunnes alueen väestökehityksen lopullinen tilannekuva on selvillä.

Kaupungin esitys: Työterveyshuollon raportoinnin mukaan vuoden 2023 osalta, eli 1.1.2023-11.12.2023 ei Lahnuksen koulusta ole kirjauksia sisäilmakäynnin syystä. Kohteessa on tehty opiskeluhuollon tilaan sisäilmakorjauksia (tiedote 26.10.2023) sekä asuntorakennuksen (erillinen rakennus varsinaisen koulurakennuksen vieressä) opetustiloihin huolto- ja korjaustöitä vuodenvaihteessa 2022–23 (tiedote 16.1.2023). Tehtyjen toimenpiteiden vaikutusta alkuperäiseen sisäilmailmoituksessa kuvattuun ongelmaan seurataan noin kuusi kuukautta.

Vanhempainyhdistyksen vastine: Sisäilmaongelmat ovat Suomen kouluissa yleisiä. 10–30 % kunnista kokee koulujen sisäilmatilanteen haastavaksi tai jopa vaikeaksi (Avaimet terveelliseen ja turvalliseen rakennukseen (AVATER) – Yhteenvetoraportti, 2017). Tähän nähden ei ole mitenkään yllättävää, tai poikkeuksellista että kiinteistössä on korjauksia tehty. Ongelmia ei ole kuitenkaan ollut opetustiloissa. Korjaustyöt on saatettu loppuun ja siirrytty seurantavaiheeseen.

Vastine: Kuten myös asukastilaisuudessa on kerrottu, koulurakennuksen kunto ei ole ollut ratkaiseva tekijä koulun lakkauttamisen suunnittelussa. Siitä huolimatta tammikuun 2024 lopussa päivittyneet tilanteen mukaan Lahnuksen koulun johtaja tekee uuden tarkastuspyynnön koulun kellarikerroksessa olevasta opiskeluhuollon tilasta. Tilaa tutkittiin syksyllä ja siihen tehtiin syyslomalla pintaremonttia, jonka tarkoitus oli korjata tilan

sisäilman laatua. Korjauksesta alkoi puolen vuoden seuranta-aika, joka on yhä käynnissä ja asiaa selvitetään tarkemmin.

Tilojen huono sisäilma on johtanut siihen, että opiskeluhuollon henkilöstöä on joutunut työskentelemään muilla kouluilla, jolloin heidän palveluaan ei ole ollut saatavilla Lahnuksen koululla laskennallisen resurssin mukaan.

Koulun lämmitysjärjestelmä on kuitenkin päivitettävä, rakennuksessa on korjattavia kohtia ja rakennuksen elinkaaren jatkamisesta aiheutuu kustannuksia.

4. Lahnuksen koulun oppilasmäärä ja väestöennuste

Vanhempainyhdistyksen lisähuomioita: Espoon kaupungin tarjoamat palvelut Lahnuksen alueella Lahnuksen, Ketunkorven, Röylän, Luukin, Takkulan ja Lakiston alueella (Lahnuksen koulun oppilaaksiottoalueita) ei ole koulun lisäksi muita Espoon kaupungin tarjoamia palveluita. Espootarinan arvot ja toimintaperiaatteet - kohdassa kuvattu asukkaiden yhdenvertainen kohtelu ei tällä alueella siis toteudu. Alueen asukkaat maksavat veroja ihan samalla tavalla kuin muuallakin Espoossa, mutta verorahat valuvat muualle. Alueen asukkaat ovat tänne muuttaessaan toki ymmärtäneet realiteetit, mutta tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua.

Vastine:

Kalajärven uudisrakennuksen käyttöönotto parantaa merkittävästi alueen palveluita.

4. Lahnuksen koulun oppilasmäärä ja väestöennuste

Vanhempainyhdistyksen väite: Laskelmissa ei ole huomioitu Espoon Pohjois- ja Keskiosien yleiskaavan tuomaa väestökasvua. Pelkästään Kalajärven alueelle on arvioitu tulevan yli 7000 uutta asukasta ja Lahnuksen alue on yleiskaavassa kaavoitettu tiheään rakentamisen alueeksi. Lahnuksen alueen väestönkasvu on kaavoitukseen perustuvan ennusteen mukaan vuoteen 2050 mennessä n. 1000 asukasta. Ketunkorvessa, Velskolassa ja Rinnekodilla kasvu on saman ennusteen mukaan n. 2160 asukasta. Yleiskaava sallii toteutuessaan myös huomattavasti tiheämmän asutuksen.

Alue on lapsiperheiden suosimaa asuinalueita tälläkin hetkellä, eli yleiskaavan mahdollistama lapsiperhevoittainen väestönkasvu tulee väistämättä lisäämään Lahnuksen koulun oppilaaksiottoalueen oppilasmäärää. Alueen väestönkasvu ja oppilaiden määrä ei pitkällä tähtäimellä siis ole laskeva, vaan sen sijaan voimakkaasti nouseva.

Vastine: Yleiskaava on maankäytön yleispiirteinen suunnitelma ja yleiskaavan mahdollistamaa asukasmäärää voidaan pitää maksimiarviona, jonka toteutuminen riippuu tarkemmasta suunnittelusta. Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavan yhteydessä on tehtyjen väestöennusteiden sekä asemakaavaohjelmakohteiden mitoitusarvion perusteella koko pientaloalueelle sijoittuu vuonna 2060 yhteensä arviolta 9300–12000 asukasta. Asukasmäärän sijoittuminen Kalajärven ja Lahnuksen alueille tarkentuu asemakaavoituksessa ja oletettavasti Lahnukseen tulee väljempää rakentamista siltä osin, kun sitä tulee. Kerros- ja rivitalot osoitettaneen pääosin Kalajärvelle.

Ketunkorpi OAS (Osallistumis- ja arviointisuunnitelma) on ollut nähtävillä 2012 ja kaavoitus on ollut pitkään vireillä, eikä ole tietoa, milloin se etenee. Pientaloalueet toteutuvat usein väljempinä kuin kaavoituksen maksimiarvo, jolloin myös asukasmäärä jää pienemmäksi. Alueen oppilasmäärä ei ole siten voimakkaasti nouseva, vaan laskeva. Oppilasmäärä voi kääntyä pitkällä aikavälillä nousuun, jos asemakaavat etenevät ja rakentaminen käynnistyy. Oppilasmäärä ei siis ole voimakkaasti nouseva. Pitkä aikaväli voi kuitenkin olla yli 10 vuotta tai enemmänkin.

5. Yhtenäinen opinpolku

Kaupungin esitys: Päätösesityksen perusteluissa on kuvattu yhtenä Lahnuksen koulun lopettamisen perusteluna lapsille yhtenäinen kasvun ja opin polku.

Vanhempainyhdistyksen vastine: Yhtenäisen opin polun eduista tai vaikutuksista ei ole esitetty minkäänlaista selvitystä. Pohjois-Espoon lukion lopettamispäätöksen jälkeen ei mahdollisuutta koko oppivelvollisuuden ajan kestävään yhtenäiseen opin polkuun ole ollut vuoden 2006 jälkeen. Myöskään ammatillista opetusta ei Kalajärvellä järjestetä.

Myös Lahnuksen koulun johtokunta viittaa tähän: "Yhtenäisen koulupolun eduista ei ole esitetty tutkimustietoa. Yläkouluun siirtymistä ei Lahnuksessa ole koettu ongelmaksi. Lapset ovat tulleet huomioiduksi pienessä yksikössä ja saaneet hyvät edellytykset jatko-opinnoille. Yhtenäisessä koulupolussa tulee huomioida koko oppivelvollisuusikä 18 vuoteen asti. Pohjois-Espoossa ei ole enää lukiota eikä ammattioppilaitoksia, eli yhtenäinen koulupolku ei tällä alueella toteudu muutenkaan."

Vastine:

Suomenkielisen perusopetuksen tehtävä varmistaa peruskoulun yhtenäinen opinpolku. TAKE:ssa mainitaan myös tavoite yhdistää lähekkäin sijaitsevat alakoulun ja yläkoulun yhtenäiskouluiksi. Lainsäädännöllisesti tunnistetaan peruskoulu yhtenäisenä opinpolkuna, ei erikseen alakouluja ja yläkouluja. Lopuksi voidaan todet, että muutkin suuret kaupungit etenevät kohti yhtenäisiä peruskouluja.

Toisen asteen koulutus on kaupunkitasoinen tai laajempikin palvelu, ja opiskelijoilla on laaja hakuoikeus toisen asteen koulutukseen eri puolille aluetta.

6. Pedagogiikka

Kaupungin esitys: Kielten opiskelu nykyisessä Lahnuksen koulussa toimii jo nyt Kalajärven koulussa, suuremmassa kouluyksikössä tukipalvelut ovat laajemmin saavutettavissa, suuremmassa koulussa on tarjolla laajempi kaveripohja, opetusryhmien muodostaminen suuremmassa kouluyksikössä on helpompaa: valinnaiset aineet, pienryhmät, kielten opetus, erityisopetus, opetusryhmien muodostaminen pedagogisin perustein.

Vanhempainyhdistyksen vastine:

Opetusryhmät ja erityisen tuen tarve

On mittavaa tutkimustietoa siitä, että pienemmässä koulussa ja pienissä opetusryhmissä on helpompi toteuttaa esim. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusteita ja opetuksen ohjeita, sekä lapsilähtöistä pedagogiikkaa (mm. Opetuksen ja oppimisen kansainvälinen

tutkimus TALIS 2018 sekä lukuisia tutkimuksia mm. hakusanalla class size).

On huomioitava, että pienemmässä yksikössä on helpompaa tarttua lasten myönteisiin tunnekokemuksiin, tunnistaa erilaisia tarpeita ja puuttua kiusaamiseen, sillä kaikki tuntevat kaikki ja kaikki tulevat huomatuiksi. Erityisen tuen tarve voi olla pienempi, sillä opettajalla on aikaa enemmän oppilasta kohti. Lisäresurssit ovat varmasti tarpeen kaikkialla ja riittävän opiskeluhuoltoresurssin palkkaaminen on haastavaa koko kaupungin tasolla. Lahnuksen koulussa on oppilasmäärään nähden kuitenkin kohtuulliset resurssit. Erityisopettaja ja kouluterveydenhoitaja ovat olleet pysyviä. Koulupsykologeja ei ole oikein koko kaupungissa.

Pedagogiikan rinnalla on tärkeää tarkastella opetuksen didaktiikkaa, josta kuitenkin kaupungin esityksessä ei sanota mitään: pienemmässä ryhmässä erilaiset opetusratkaisut, opetuksen kehittäminen ja oppimisympäristöjen vaihtelut ovat huomattavasti helpompia toteuttaa (tämä on myös opetussuunnitelman vaatimus). Lisäksi tämä lisää opettajien työssä jaksamista.

On kiistatonta, että alakoululainen tarvitsee turvallisuuden tunteen ja mm. vähemmän ääniärsykeitä (esim. hermostolliset vaikutukset), jotka toteutuvat luonnostaan pienemmässä yksikössä. Tämä maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin myöhemmin (vrt. lasten ja nuorten mielenterveyshaasteet).

On myös syytä pohtia sekä tutkia huolellisesti, voisivatko PISA-tulosten ja oppimisen lasku johtua pienten kouluyksiköiden lakkauttamisesta viitaten edellä todettuihin tutkimusperustaisiin syihin. Ainakin selvä korrelaatio näiden kahden asian välillä on.

Vastine:

Espoon suomenkielisen perusopetusyksikön tavoitteena on, että jokaisessa koulussa opetuksen taso on hyvä opetuksen taso. Suuremmissa kouluyksiköissä on suuremmat resurssit opetuksen järjestämiseen, oppilaitten tukemiseen sekä mm. valinnaisuuden tarjoamiseen. Suuremmissa kouluyksiköissä on laajemmat edellytykset opetuksen kehittämiseen laajemman henkilöstön yhteistyönä. Lisäksi suuremmissa yksiköissä on henkilöstömäärän perusteella laajemmat mahdollisuudet osaamisen ja pedagogiikan kehittämiseen.

Opetushenkilöstölle tarjotaan laajasti tukea pedagogiikan ja didaktiikan kehittämiseen.

Mitä tulee PISA tuloksiin, matematiikan tulokset vaikuttavat olevan kaikista heikoimmat juuri pienemmissä opetusryhmissä.

Kaverit

Kaveruus oman asuinalueen lapsien kesken on tärkeää, sillä eripaikkaisuus lisää lasten digitaalista vuorovaikutusta ja ruutuaikaa ja vähentää luontaista liikumista (esim. LIITU-tutkimus 2023; UKK-instituutti 2023). Jos lapset siirtyisivät Kalajärvelle kouluun, voisivat lähimmät kaverit asua lapselle saavuttamattoman matkan päässä.

Vastine:

Espoon kaupungin tavoitteena osana yhtenäistä kasvun ja oppimisen polkua on myös eheät sosiaaliset suhteet.

Kestävyys- ja luontopedagogiikka

Muun muassa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda2030, Dasguptan raportin, Luontopaneelin, Opetussuunnitelmien ja Espoon kaupungin ohjeiden ja suositusten mukaisesti kouluissa tulee toteuttaa kestävyyskasvatusta (mm. Kaasinen & Myllyniemi 2023). Lahnuksen koulussa tätä on huomattavasti helpompaa edistää, sillä koulu sijaitsee luonnon keskellä. Lisäksi on tutkittua näyttöä siitä, että koulun luonnollinen ulko-oppimisympäristö lisää lasten vastustuskykyä ja hyvinvointia (mm. Puhakka et al., 2019; Haahtela, 2019; Roslund et al., 2020; Huotilainen, 2023). Lahnuksen koulu sijaitsee siten juuri sellaisella paikalla, joka täyttää ajankohtaisimmat opetuksen ja kasvatuksen vaatimukset.

Koulutuksen edelläkävijänä ja innovatiivisena kaupunkina Espoo voisi tehdä Lahnuksen koulusta luonto- ja kestävyyskasvatuksen esimerkkikoulun (vrt. suositut ja tutkitut luonto- ja ulkopäiväkodit). Lisäksi luonto on myös keskeinen syy, miksi useimmat ovat Lahnuksen alueelle muuttaneet.

Vastine:

Myös Kalajärven koulu on luonnon keskellä ja koulussa on samat mahdollisuudet kestävyyskasvatukseen ja luontopedagogiikkaan. Lahnuksen koulun ympäristö on myös täysin saavutettavissa Kalajärven koululta. Suomenkielisen perusopetuksen kaikissa kouluissa toimeenpannaan kestävän kehityksen ja ilmastokasvatuksen toimintasuunnitelmaa vuoteen 2026 saakka.

Valinnaisaineet ja kielten opetus

Oppilaat ja vanhemmat ovat olleet nykyiseen järjestelyyn sekä valinnaisaineiden tarjontaan ja toteutukseen tyytyväisiä.

Vastine:

Ratkaisu, jossa joudutaan käymään toisessa koulussa kielenopetuksessa, ei voida pitää optimaalisena Espoon suomenkielisen perusopetuksen näkökulmasta.

Alueen elinvoimainen yhteisöllisyys ja kotipaikkaidentiteetti

Lahnuksen koulu on muutakin kuin koulu: se on kylän sydän. Koulun ja kodin yhteistyö on ollut aktiivista ja saumatonta. Koululla on järjestetty vuosittain useita kyläläisiä yhdistäviä tapahtumia, joissa lapset ovat oppineet yhdessä tekemistä, talkooperinnettä, vastuuta ja velvollisuuksia sekä eri ikäisten kanssa toimimista. Koululla on myös oman kylän kouluisovanhemmat, jotka ovat olleet suuri rikkaus. On tiedossa, että kotipaikkaidentiteetin kokemus sosiaaliselle terveydelle ja mielen hyvinvoinnille on merkityksellistä. Asiaa on tutkittu esim. kuntaliitosten yhteydessä laajasti. Lisäksi on hyvä ottaa myös huomioon Lahnuksen koulun kulttuurihistoriallinen merkitys: Lahnuksen koulu on Espoon vanhin suomenkielinen koulu (1906) ja sillä on kyläyhteisössä vakiintunut paikkansa. Koulun lakkautusuhka on koskettanut alueen asukkaita ja lähipiiriä valtavasti. Koulun lakkautusta vastustaa lähes 750 adressin allekirjoittanutta ihmistä (vanhempainyhdistyksen lausunnon liitteenä 1).

Vastine:

Kaikkea tätä voidaan toteuttaa myös Kalajärven koululla. Kalajärven uudesta koulurakennuksesta on muodostumassa uusi alueen keskus yhdessä lähipalvelukeskuksen kanssa.

8. Lapsivaikutusten arviointi

Valmisteluaineistoa esiteltäessä ei lapsivaikutusten arviointia ollut aineistossa mukana. Vaikuttaa vahvasti siltä, ettei arviointia ole siis tehty. Huomionarvoista on erityisesti se, että päätösvaihtoehdot on laadittu ilman arvioinnin tuottamia tuloksia, eli ne eivät perustu millekään todelliselle tutkimustiedolle tai havainnoille. Päätösesityksen valmistelu on siis ollut puutteellista ja hallintolain vastaista (mm. 1 § hyvän hallinnon vaatimus, 6 § hallinnon oikeusperiaatteet, 31 § selvittämismääräys). Mikäli arviointi laaditaan jälkikäteen, ei sen vaadittu moniammatillinen toteuttaminen ole enää aikataulusta johtuen mahdollista. Jo tästä syystä valmistelua on lykättävä.

Myös Lahnuksen koulun johtokunta vetoaa tähän: "Kunnallisessa päätöksenteossa on tunnistettava ja otettava huomioon vaikutukset niihin ihmisiin, joita päätös koskee. Tämä koskee myös lapsia. Lainsäädäntö edellyttää kaikessa lapsia koskevassa päätöksenteossa lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) tekemistä (Perustuslaki 6 §, Hallintolaki 31 §, YK:n lapsen oikeuksien sopimus 3.1 artikla, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki 6 § 2 mom). Vaikutusten arviointi tulee tehdä moniammatillisesti. Johtokunnalle esitetyn materiaalin perusteella minkäänlaista lapsivaikutusten arviointia ei ole tehty."

Vastine molemmille: Vanhempainyhdistyksen ja Lahnuksen koulun johtokunnan väite tekemättömästä lapsivaikutusten arvioinnista ei pidä paikkaansa. Arviointi on viranomaisdokumentti, joka on viranomaisarvioinnin työkalu. Sitä ei siten julkaista keskeneräisenä ennen kuin Kasvun ja oppimisen lautakunnan kokousmateriaali on valmista määräpäivään mennessä. Lapsivaikutusten arviointidokumentti on toki julkisesti saatavilla kaupungin nettisivuilla, kun Kasvun ja oppimisen lautakunnan kokousmateriaali julkistetaan ennen kokousta. Lapsivaikutusten arviointi on listatekstin liitteenä. Valmistelu ei siis ole ollut tältäkin osin puutteellista tai hallintolain vastaista.

Lahnus-Takkulan Omakotiyhdistyksen ry lausunnon väite:

Lahnuksen koulun keskeinen asema tulee vain korostumaan tulevan, Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan, Poken myötä, sillä Poke tulee väistämättä kasvattamaan Lahnuksen koulun oppilasmäärää. Tällöin koulun merkitys alueen kasvussa ja kehityksessä tulee entistäkin tärkeämmäksi.

Vastine:

Poken vahvistumisen myötä asemakaavoitus etenee Pohjois- ja Keski-Espoon alueella ja tämä on huomioitu tulevassa suunnittelussa uusina kouluina Perusmäkeen ja Viiskorpeen. Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaava mahdollistaa, mutta ei väistämättä johda rakentamiseen Lahnuksessa. Lahnuksen koulu ei sijaintinsa ja kokonsa puolesta pysty vastaanottamaan lapsia voimakkaasti kehittyviltä alueilta Kalajärveltä ja Viiskorvesta. Lähitulevaisuudessa Kalajärven koulun ennustetaan

vastaavan hyvin alueen kasvuun. Jos myöhemmin vuosikymmeninä Kalajärven koulun kapasiteetti jää riittämättömäksi, Kalajärven kaavarunkoluonnoksessa lähdetään siitä, että koulua voidaan tulevaisuudessa laajentaa.

Lahnuksen koulun johtokunnan lausunnon väite:

Yhtenä koulun lakkauttamista tukevana seikkana on mainittu johtajan työaika. Pienten koulujen johtamisresurssit täytyy kuntatasolla mitoittaa siten, että koulun riittävä johtaminen on mahdollista. Suomenkielisen perusopetuksen johtamistyön linjaukset eivät ole syy koulun lakkauttamiseen.

Vastine: Kyse ei ole suomenkielisen perusopetuksen johtamistyön linjauksista vaan kansallisesta OVTES virkaehtosopimuksen asettamista reunaehdoista. Espoon kaupungin suomenkielinen perusopetuksella ei ole valtuuksia toimia kansallisen virkaehtosopimuksen vastaisesti. Suomenkielinen perusopetus ei perustele pienten kouluyksiköiden lakkauttamista johtamisresurssien säästöllä, vaan pienten kouluyksiköiden ominaisuus on pieni oppilasmäärä, mikä sanelee koululle saatavilla olevat resurssit. Pienillä resursseilla pienen koulun toiminta on haastavaa.

Johtopäätökset

Jos Lahnuksen koulun toiminta jatkuisi ennallaan alkaen 1.8.2024:

- Lahnuksen koulun oppilaskohtaiset kustannukset (10 686 €/oppilas/vuosi) ovat keskimääräisiä oppilaskohtaisia kustannuksia (9 883 €/oppilas/vuosi) huomattavasti suuremmat. Oppilaskohtaiset kustannukset tulevat kasvamaan jatkossa entisestään.

-Alueen väestöennusteen mukaan Lahnuksen koulun oppilaaksiottoalueen alakouluikäisten oppilaiden määrä vähenee. Jatkossa koulussa olisi noin 50 oppilasta nykyisen 80:n sijaan.

-Tilojen epätarkoituksenmukainen käyttö synnyttää taloudellista hukkaa.

-Oppilailla ei toteudu yhtenäinen koulupolku.

-Johtamisen resurssi koulussa on pieni, mistä kantavat huolta myös koulun henkilöstö. Kouluun jäisi vähenevän oppilasmäärän vuoksi enää kolme yhdysluokkaa.

-Toisaalta pienessä koulussa henkilöstön oppilastuntemus korostuu.

-Toisaalta tämä on se vaihtoehto, jota Lahnuksen koulun oppilaat ja huoltajat toivovat.

-Pienenä kouluyksikkönä jatkaminen ei ole pedagogisesti perusteltua eikä johtamisen tai resurssien näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Oppilaiden hyvinvointia edistävien palveluiden saatavuus säilyy niukkana.

-Ratkaisu ei ole valtuuston hyväksymän Taloudellisesti kestävä Espoo - ohjelman mukainen eikä edistä osaltaan palvelujen tasapuolista ja tehokasta järjestämistä Espoossa tai oppilaiden yhdenvertaisuutta.

Jos taas Lahnuksen koulun toiminta lakkaisi 31.7.2024 ja oppilaat siirtyisivät Kalajärven kouluun:

-Espoon kouluverkko harventuu ja joidenkin oppilaiden koulumatkat voivat pidentyä hieman. Palvelut säilyvät kuitenkin saatavilla omalla oppilasalueella. Oppilaiden oikeus lähikouluun ja koulunkäynnissä tarvitsemaansa tukeen toteutuu edelleen.

-Johtamisresurssi paranisi. Henkilöstön työpaikat säilyisivät.

-Suuressa koulussa opiskelu voi tuntua joistakin oppilaista ei-hallittavalta. Toisaalta suuremmassa koulussa oppilaiden kaveripohja laajenee.

-Oppilaiden koulupolku on ennustettava, koska oppilaiden ei tarvitse erikseen hakea alakoulusta yläkouluun opiskellessaan yhtenäisessä peruskoulussa. Tätä näkemystä puoltavat myös Kalajärven koulun henkilöstö ja oppilaskunta.

-Joustava ryhmittely ja erilaisten oppilaiden edun mukaisten pedagogisten ratkaisujen toteuttaminen helpottuu, kun koulussa toimii rinnakkaisluokkia. Mahdollisuudet valinnaisuuteen, A2-kielen toteutumiseen, projektimaiseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun sisällä paranevat.

Jos Lahnuksen koulu lakkautettaisiin, vuodessa syntyisi säästöä 368 735 euroa.

-Oppilashuolto- ja terveydenhuoltopalveluita on saatavissa viikoittain.

-Oppilaiden sijoittaminen suurempaan kouluyksikköön on pedagogisesti perusteltua ja parantaa oppilaiden hyvinvointia edistävien palveluiden saatavuutta. Toiminnan päättymisen on johtamisen ja resurssien näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

-Ratkaisu on valtuuston hyväksymän Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukainen ja edistää osaltaan palvelujen tasapuolista, tehokasta järjestämistä Espoossa sekä oppilaiden yhdenvertaisuutta.

-Monet Lahnuksen koulun oppilaista, koulun oppilaskunta ja huoltajista sekä kaupungin Nuorisovaltuusto vastustavat tätä ehdotusta. Koulun henkilökunta ei ota kantaa kummankaan vaihtoehtoon puolesta.

Kalajärven koulun henkilöstö ja oppilaskunta kannattavat tätä vaihtoehtoa.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi